
VIERING / DIENST op 22 februari 2026, 10 uur
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: J.R.
Kerkenraadslid: Tilly Overbeek
Predikant: Paul F. Thimm

Koster: Leon de Graaff
Lezer: Ineke van der Stroom
"Mens, waar ben je?"

Aansteken van de kaarsen

Welkom

Zingen "Zing voor Gods licht"

Iona I, 6: 1,2,3

Bemoediging en Groet

Onze hulp is in de naam van God die trouw is,
die het zichtbare en onzichtbare, hemel en aarde geschapen heeft.
die ons niet verloren laat gaan.

We zijn hier samengekomen verlangend en zoekend naar die God,
bron van liefde, goedheid en trouw.
God is de kracht die ons draagt, die ons kent - beter dan wie dan ook.

Genade, barmhartigheid en vrede
van God, die ons liefheeft,
en van Jezus Christus, die ons verbindt
door de Heilige Geest, die ons inspireert. Amen.

Met elkaar delen (kaarsen aansteken)

Zingen "Rond het licht dat leven doet"

287:1,2

Gebed

Eeuwige, Bron van ons leven, Houvast in ons denken en doen!

Nooit bent U ver van ons, ook al zien en horen en voelen we U vaak niet.
Nooit laat U ons in de steek, ook al maken we teleurstellingen en problemen mee
en hebben we vragen waar we geen antwoord op hebben.
Nooit houdt U op van ons te houden, ook al twijfelen we zo nu en dan
en begrijpen we U vaak niet.

Neem van ons de onrust en de angst voor wat ons bedrukt en bedreigt.
En geef ons daarvoor in de plaats vertrouwen in U en in elkaar,
vreugde en hoop - ondanks alles.

U spreekt nog steeds tot ons. Laat toch uw Geest ons raken en ons leiden,
zoals U Jezus Christus hebt geleid door uw Geest. Amen.

Inleiding

Het uitbundige carnaval van vorige week is weer afgelopen. Vandaag is de eerste zondag van de Veertig-dagen-tijd op weg naar Pasen. Vandaar dat we vandaag luisteren naar bekende bijbelteksten die vaak in de tijd vóór Pasen worden gelezen. Onze insteek daarbij is de vraag: **‘Mens, waar ben je?’**.

Bijbellezing: Genesis 3:1-9

Zingen “Al wat een mens te kennen zoekt” **848:1,2,3,4**

Bijbellezing: Matteüs 4:1-11

Zingen “Een mens te zijn op aarde” **538:1,3,4**

Preek/overdenking

Lieve gemeente – hier in de kerk, thuis en overal waar u met ons deze dienst meeviert,
I.

Een rabbi vertelt het volgende verhaal.

Er was eens een man die erg vergeetachtig was. Als hij wakker werd, kon hij zich niet meer herinneren waar hij de vorige avond zijn kleren had gelegd. Op den duur kon hij niet meer in slaap komen, zo bang was hij dat hij de volgende ochtend zijn kleren niet meer kon terugvinden.

Maar toen kreeg hij een idee. Hij pakte potlood en papier en schreef precies op waar hij ieder kledingstuk had gelegd. Toen legde hij het briefje op zijn nachtkastje en als een blok viel hij in slaap – vol vertrouwen dat hij alles netjes zou terugvinden.

De volgende ochtend werd hij wakker en pakte zijn briefje van het nachtkastje en las: ‘Broek over de stoelleuning’ - inderdaad, daar hing hij en hij deed zijn broek aan. ‘Overhemd over de bedstijl’ en hij trok zijn overhemd aan. ‘Schoenen onder de kast’ en hij deed zijn schoenen aan. ‘Pet op de tafel’ en hij zette zijn pet op zijn hoofd. In een mum van tijd had hij al zijn kleren aan.

*Maar ineens werd hij ontzettend bang: ‘Ja, ja, alles goed en wel’, zei hij hardop, ‘hier zijn mijn broek, mijn overhemd, mijn schoenen en mijn pet, maar **waar ben ik?**’ Hij zocht en zocht, keek overal, maar hij kon zichzelf niet vinden.*

De rabbi was even stil. Toen zei hij: ‘En zo is het met ons allemaal, we zoeken en zoeken, waar zijn wij?’

‘Waar ben ik?’ – ‘Waar ben jij?’

Heel herkenbaar, hoewel ik nog niet zo vergeetachtig ben als deze man. Zonder mijn agenda en zo nu en dan een extra briefje op tafel of op de grond, kan ik ook wel eens wat vergeten. Want er is zo veel te doen! Er is weinig tijd om na te denken over een vraag als ‘Mens, waar ben je?’. En soms beangstigt mij dat: “Ja, waar ben ik eigenlijk? Wat doe ik? En waar doe ik het voor?” - Herkent u dat?

Hier en nu zijn we in de kerk. En warempel, we hebben tijd om samen stil te staan bij de vraag ‘Mens, waar ben je?’.

II.

‘Mens, waar ben je?’ is de vraag die God aan de mens stelt in Genesis. Het is een gedeelte van het zogenaamde ‘zondeval’-verhaal. Het is één van de diepzinnigste en bekendste verhalen uit de bijbel.

Het is alleen jammer, dat dit verhaal de oorzaak was van kerkelijke twisten, zelfs van een kerkelijke splitsing in Nederland. Er waren christenen – en er zijn er nog – die menen dat dit verhaal van Adam en Eva een letterlijke rapportage is van de daden en lotgevallen van het eerste mensenpaar toen – in het verleden.

En zo raken voor- en tegenstanders van die opvatting in een zinloze discussie verzeild over vragen als: ‘Wat voor vruchten zaten er eigenlijk aan die bomen? En kon die slang praten of niet?’

Alsof het daarom gaat! Als je zó over die dingen discussieert, merk je niet dat zo’n bijbelverhaal niet een krantenbericht is met droge feiten van vroeger.

Nee, ook in dit bijbelverhaal gaat het juist om actuele dingen, dingen die nog steeds gebeuren. De verteller wil niet, dat we tot de conclusie komen: ‘Och, och, wat waren de mensen vroeger toch achterlijk. Of wat gebeurden er vroeger toch domme dingen!’.

De verteller wil juist dat we ontdekken: ‘Dat gebeurt nu nog! Zo is het leven steeds weer!’. Het is zoals in zoveel verhalen in de bijbel niet verleden tijd, maar het verhaal reist met ons mee – het is tegenwoordige tijd. Als we dát beseffen, dan gaat zo’n oude bijbeltekst heel anders en dieper tot ons spreken.

Het verhaal uit Genesis vertelt, hoe mensen zich geplaatst zien in een tuin.

Dat al is een prachtige zienswijze: de aarde als een tuin waarin we mensen mogen wonen. En aan ons mensen is de schone taak om die vruchtbare aarde, ‘te bewerken en te bewaren’. Wat mensen zien is prachtig, eetbaar en begeerlijk – toen al en nu nog. Het nodigt uit om te planten te kweken en te oogsten.

Die tuin is er het symbool van, hoe het leven op onze planeet is bedoeld. Midden in de tuin staat de ‘boom van het leven’. Die brengt nog extra tot uitdrukking, wat God met die tuin op het oog heeft: het leven! God wil dat we samen ten volle genieten van het goede en ervoor zorgen.

O ja, er blijkt nog een andere, bijzondere boom te zijn: ‘De boom van de kennis van goed en kwaad’. Hierover wordt verteld: *‘God legde de mens het volgende verbod op: ‘Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.’*

Wat jammer nou! De mooie tuin met al zijn bomen wordt overschaduwd door een dodelijk taboe dat op die ene boom rust: de boom van de ‘kennis van goed en kwaad’. Wat betekent dat?

Is dat kennis, die God alleen mag weten? En mogen wij als mensen daar niet aan komen? – Om wat voor kennis gaat het eigenlijk?

- Magische kennis – van wat heilzaam of juist schadelijk is?
- Of wetenschappelijke kennis – van wat juist of onjuist is?
- Of morele kennis – van goed en kwaad is?

Is het wenselijk dat we mensen onwetend en dom blijven? Of is het meer dat er een grens zit aan wat we als mensen kunnen en mogen weten...en vooral wat we met onze kennis mogen doen en wat niet?

III.

De slimme slang begint het gesprek met haar misleidende vraag: 'God heeft zeker gezegd, dat jullie van **geen enkele boom** in de tuin mogen eten?' Dat is een subtiel verdraaiing van wat er gezegd is. – Eva corrigeert die overdrijving en antwoordt, maar ook zij overdrijft nog wel een beetje: 'Nee, van die éne boom mogen we niet eten'.. '.. en die **zelfs niet aanraken**.' Zo maakt ze Gods voorschrift **onbewust** nog strenger.

Maar de slang, dat gladde en giftige wezen, laat niet los. Hij spuit subtiel met het gif van **wantrouwen** en zaait twijfel: 'Hè, geloof je dat nou echt? Welnee, door niet van die taboe-boom te eten, blijf je afhankelijk van een 'hogere macht'. Zo word je nooit een vrij, autonoom mens! God weet dat en wil jullie klein en dom houden.'

De slang is van plan om aan voorlichting en ontwikkelingshulp te doen.

En de mensen, zij – wij – trappen erin, steeds weer. Het is zo moeilijk te weerstaan en zo verleidelijk: het goede vertrouwen maakt plaats voor achterdocht. Niet dat er een enkel bewijs is voor de slangenredenering.

Maar zoals de filosoof Friedrich Nietzsche zei: 'Het zijn niet onze argumenten, het is onze smaak die ons tegen het geloof doet beslissen'. Het smaakt ons niet om ons door een ander te laten voorschrijven, wat goed en kwaad is. Sindsdien eten we van twee walletjes, of ja haast van twee bomen dus.

Wie echt wil leven, zo lijkt ons, moet grenzen-loos kunnen leven, met de laatste taboes overboord. Kennis is macht. Weet jij het niet, dan weet Al het vast wel. Of de chatbox. Dat de datacentra zoveel ruimte, water en elektriciteit opeisen dat we geen woningen meer kunnen bouwen lijkt een klein offer voor al die mooie kennis. Je mag wat je wilt en wat je kunt.

En als je aarzelt of iets wel mag, dan roept je omgeving: 'Kom op, je mag zelf weten wat je doet!'. De verleiding daartoe is groot. Maar waar blijven we zélf, met ons fijn gevoel, gezonde verstand en eigen creativiteit. Denken we nog zelf diep na? Lopen we niet weg voor onze eigen verantwoordelijkheid? Voor onze inzichten en keuzes? 'Mens, waar ben je?'.

IV.

Jezus was genoeg mens om ook voor die vraag te komen staan: 'Mens, waar ben je?' 'Wat kies je?'. Jezus was, zo vertelt Matteüs, aan het vasten in de woestijn. Dan ben je best kwetsbaar. Zo bereidde Jezus zich voor op zijn roeping om Gods koninkrijk uit te dragen.

De woestijn was altijd al een gevaarlijke plek om te leven. De woestijn is een plaats waar je aangewezen bent op jezelf en op anderen, waar het overdag veel te heet is en 's nachts veel te koud is, waar je moeilijk aan voedsel kunt komen en waar je de oriëntatie kwijt kan raken.

De woestijn staat ook voor een moeilijke tijd in je leven, een tijd van afzien en van beproevingen, en tijd en plaats waar je keuzes moet maken: waar ben ik en welke weg zal ik gaan? Ik denk dat we allemaal wel eens zo'n woestijnmoment hebben.

Jezus wordt hier in verleiding gebracht.

1. Allereerst was het de honger, het is de **economische** verleiding: als hij stenen in brood zou veranderen – dan zou er genoeg voedsel zijn en succes en macht verzekerd!

Maar voor Jezus is er een diepere zin in het leven dan alleen om bevrediging van eigen behoeften, voor hem gaat het niet om meer welvaart en macht. Zo weerstaat Jezus deze verleiding.

2. De tweede verleiding is meer **spiritueel**: om zonder touw of vangnet van het tempeldak te springen, sensationele dingen te presteren en om het zinloze risico te nemen op beschermengelen te rekenen. Ook dit weigert Jezus. Het is beneden zijn waardigheid en past niet bij zijn goddelijke roeping.

3. De derde verleiding is **politiek**, Jezus zou kunnen heersen over alle koninkrijken op aarde, als hij zijn ziel prijsgeeft aan hebberigheid en kwade begeerte naar macht over de hele wereld.

Hoeveel leiders op aarde willen dit niet al te graag en proberen het met geweld, geld en andere middelen te bereiken! En voor Jezus ligt de macht voor het oprapen! Maar Jezus weerstaat deze verleiding. Hij bedankt voor de eer en stuurt de grote verleider weg. Als Jezus zijn goddelijk gezag wil gebruiken, dan alleen om God en de mensen te dienen. Dat gaat niet samen met duivelse machtsspelletjes.

V.

Door Jezus krijgt de vraag: 'Mens, waar ben je?' een nieuw antwoord en een diepere betekenis. Het is niet de weg van opklimmen maar neerdalen, niet God overtroeven in kennis en macht, maar juist God en de aarde dienen.

Er zijn grenzen, en dat is wat we steeds meer merken in de wereld. We zijn in die mooie tuin geplaatst met een verantwoordelijkheid. God is niet iemand die ons de mondigheid misgunt.

God wenst ons juist het allerbeste toe: dat we ons ontplooien tot verantwoordelijke, goede en liefdevolle mensen – medewerkers in de mooie kwetsbare tuin, voor zijn rijk van gerechtigheid en vrede – hier en nu.

Laten wij ons niet verstoppen als wij gevraagd worden "Mens, waar ben je?" – Maar laten we zoals Jezus – antwoord geven, misschien aarzelend, misschien ook met overtuiging. Zodat we antwoorden op de vraag: 'Mens, waar ben je?' – 'Ja! Hier ben ik!'. Amen.

Muziek

Open Ruimte

Gebed

Barmhartige God,

U weet hoe kwetsbaar we zijn en wat onze zwakheden zijn – geestelijk en lichamelijk. Het valt niet altijd mee om kritische en verantwoorde keuzes te maken voor onszelf en voor mensen die naast ons leven in de wereld en generaties die na ons komen.

We bidden niet om wonderen voor de problemen in onze wereld, maar om gerechtigheid voor hen die te veel hebben en voor hen die te weinig hebben.

Doordring ons met uw heilige Geest, zodat we beseffen dat levensmiddelen en bronnen niet voor ons alleen zijn. En doe ons beseffen dat we meer nodig hebben dan dat, om mens te zijn.

Wij danken U voor alles wat U ons geeft – ook voor uw Woord van liefde en van trouw.

Liefdevolle God, U kent onze angst om onze plek en onze toekomst. U kent ons streven naar meer invloed en macht.

We bidden om wijsheid, dat we onszelf kennen – heerszuchtig en dominant of mak en volgzzaam.

Inspireer ons met de soevereine Geest van Jezus, die niet mensen onder zijn wil en wet dwingt, maar dienstbaar is aan iedereen; vooral aan zieken, gevangenen, armen, verdrietigen en gediscrimineerden.

Wij danken U dat U ons vrij maakt, om niet alleen aan onszelf te hoeven denken, maar ook aan elkaar en aan anderen.

Trouwe God, U ziet onze behoefte aan veiligheid en geborgenheid en ons verlangen om uw aanwezigheid te voelen. U kent onze woestijnplaatsen, momenten waarop we het moeilijk hebben.

Help ons om de verantwoordelijkheden die U ons geeft niet af te schuiven op U of op anderen.

Schenk ons uw Geest, die ons mondig maakt, die ons helpt om te onderscheiden wat dom en naïef bijgeloof en wat wijs en gezond vertrouwen is.

Wij danken U, dat U tot ons spreekt, ons opricht en bemoedigt, ons vermaant en uitdaagt.

Wij bidden U voor mensen overal op aarde die in woestijnen leven: in oorlogsgebieden wonen of in rampgebieden. Voor hen die ziek zijn, lijden onder geweld of discriminatie. Help ons beseffen, waar en wie wij zijn.

Geef ons daarvoor openheid, moed, wijsheid en inzicht.

Laten we nu de tijd nemen om persoonlijk in stilte te bidden, daarna zingen we samen het Onze Vader.

...stilte...

Zingen “Onze Vader” melodie “We are sailing”

Mar van der Velden

(a) On-ze Vader, onze Vader, ging Jouw Naam maar in het rond
als een lo-pend vuur van liefde, morgenlicht en warm-te-bron.

2. Werd Jouw Rijk van recht en vrede door de mensen maar aanvaard,
dan werd zelfs de wreedste natie tot een hemel hier op aard.
3. Laat niet af van deze wereld; geef het brood van alledag,
dat wij delen met elkander zonder baat of winstbejag.
4. Wees genadig en vergevend, zoals wij dat willen zijn.
Maar vernietig al wat kwaad is. Onze Vader, maak ons vrij.
5. Want door wie bestaat de aarde en de hoop op haar behoud?
Door wie anders, onze Vader, door wie anders dan door Jou.

Collecten

Zingen "Zo vriendelijk en veilig als het licht"

221:1,2

Zegen(samen)

Laten we aan het einde van de dienst elkaar en anderen Gods zegen meegeven
voor de nieuwe week die vandaag begint

De Eeuwige zegent je en behoedt je!
De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
en is je genadig!
De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
- en geeft je vrede.

Zingen "Gezegend gaan we nu van hier...Amen"
= melodie van 273 "Loof God die zegent al wat leeft"

Zingenderwijs 57

Gezegend gaan wij nu van hier,
en God gaat met ons mee
en geeft ons moed en levenskracht,
zo gaan wij niet alleen. Amen.

Doven van kaarsen